

Katowice, dnia 5 września 2024 r.

INFORMACJA Nr 30/2024/EW

o pożarze egzogenicznym, zaistniałym w dniu 24 czerwca 2024 r., w Polskiej Grupie Górniczej S.A. Oddział KWK ROW Ruch Jankowice w Rybniku.

Pożar zaistniał w drążonym chodniku Z-9, w pokładzie 409/1 na poziomie 700 m, w odległości około 1120 m od pochylni odstawczej w tym pokładzie, przy napędzie przenośnika taśmowego typu VT-1000/3, o numerze kopalnianym 9.

Nieskłonny do tępań pokład 409/1, w rejonie drążonego chodnika Z-9, zaliczony został do III kategorii zagrożenia metanowego, klasy B zagrożenia wybuchem pyłu węglowego oraz I i II stopnia zagrożenia wodnego. Chodnik Z-9 drążony był z pochylni odstawczej w pokładzie 409/1 i wykonany został w obudowie typu ŁP10/V29/4/A i ŁP12/V29/4/A stabilizowanej rozporami dwustronnego działania. Opinkę obudowy stanowiła siatka stalowa zgrzewana, typu zaczepowego. Wyrobisko, w odległości około 1274 m od pochylni odstawczej nie było prowadzone prostoliniowo i odchylone było o około 6°. W chodniku Z-9 zabudowane zostały 4 przenośniki taśmowe o numerach kopalnianych: 6, 7, 8 i 9. Napęd przenośnika typu VT-1000/3, o numerze kopalnianym 9, którego długość wynosiła 285 m, posadowiony został w odległości około 1120 m od pochylni odstawczej, w poszerzeniu o długości 16,0 m, wykonany w obudowie typu ŁP12/V29/4/A. Sterowanie przenośnika realizowane było lokalnie z wykorzystaniem sterownika typu „Diamant 2200K” o numerze fabrycznym 12/2015.

Chodnik Z-9 przewietrzany był wentylacją kombinowaną za pomocą wentylatora typu STALKOWENT WLE-1005B i lutni elastycznych o średnicy 1000 mm, powietrzem doprowadzanym z poziomu 700 m oraz pochylnią odstawczą w pokładzie 409/1, a odprowadzanym pochylnią odstawczą w pokładzie 409/1, pochylnią odstawczą 409/2-409/1, chodnikiem W-4 w pokładzie 409/2 i dalej wyrobiskami do szybu 3 na poziomie 400 m. Do dnia 22 czerwca 2024 r. wydrążono 1442 m wyrobiska i osiągnięto zaplanowaną jego długość. W dniu 22 czerwca 2024 r. (sobota) przenośnik taśmowy typu VT-1000/3 o numerze kopalnianym 9 został wyłączony o godzinie 2⁵⁴. W dniu 23 czerwca 2024 r. (niedziela) na zmianie I, rozpoczynającej się o godzinie 6³⁰, sztygar zmianowy oddziału MEUD1-J skierował dwóch pracowników oddziału MEŁM do prac związanych z okresową kontrolą czujników metanometrii automatycznej o numerach: 304, 307, 309 i 313, w tym czujnika typu CSM-1 o numerze 313, który zabudowany został w pochylni odstawczej w pokładzie 409/1, pod stropem wyrobiska, przed wentylatorem typu STALKOWENT WLE-1005B przewietrzającym chodnik Z-9. Czujnik ten kontrolowany był o godzinie 8⁵² i podczas kontroli spowodował wyłączenie wymienionego wyżej wentylatora oraz napięcia w chodniku Z-9, tj. wyłączenie pola numer 8 w rozdzielni R-33 i pola nr 12 w rozdzielni R-42. Następnie o godzinie 9²⁴ z pola numer 12 w rozdzielni R-42 zostało podane napięcie

do wentylatora. Na polecenie dyspozytora gazometrii do przodka chodnika Z-9 został skierowany metaniarz w celu skontrolowania stanu lutniociągu i dokonania pomiarów stężeń metanu. Po dotarciu do przodka chodnika Z-9 metaniarz o godzinie 9⁵⁴ powiadomił dyspozytora gazometrii, że lutniociąg w chodniku Z-9 jest w stanie dobrym oraz przekazał, że pomiary metanu nie wykazały stężeń powyżej 0,2 %. Po otrzymaniu powyższej informacji metaniarz udał się w kierunku pochylni odstawczej, a dyspozytor gazometrii o godzinie 10²⁶ wydał polecenie załączenia pola nr 8 w rozdzielni R-33. Napięcie do chodnika Z-9 zostało podane o godzinie 10²⁸, po którym doszło do niekontrolowanego uruchomienia przenośnika taśmowego typu VT-1000/3 o numerze kopalnianym 9.

Na zmianie IV, rozpoczynającej się o godzinie 0³⁰ w dniu 24 czerwca 2024 r., sztygar zmianowy oddziału GRP2-J skierował do chodnika Z-9 w pokładzie 409/1 trzech pracowników tego oddziału, do odpompowania zalewisk wody i prac konserwacyjnych na przenośniku taśmowym o numerze kopalnianym 7. W tym czasie na trasie będącego w ruchu przenośnika taśmowego numer 9, w rejonie nieprostoliniowego prowadzenia wyrobiska, górna taśma na odcinku około 65 m zsuwała się z konstrukcji przenośnika, co powodowało tarcie obracającego się bębna napędowego przenośnika taśmowego o taśmę tego przenośnika. Pracownik skierowany do pompowania zalewisk wody i prac konserwacyjnych, znajdując się na trasie przenośnika taśmowego o numerze kopalnianym 8, zauważył dymy i poczuł zapach palącej się taśmy. O godzinie 3³⁴ poinformował o tym dyspozytora ruchu zakładu górniczego. Dyspozytor gazometrii o godzinie 3³⁸ wyłączył napięcie poprzez zdalne wyłączenie pola numer 8 rozdzielni R-33, zasilającego chodnik Z-9, wyłączając jednocześnie pracujący od 17 godzin i 10 minut przenośnik taśmowy typu VT-1000/3 o numerze kopalnianym 9. W tym czasie czujnik tlenu węgla CSC01-518, zabudowany w chodniku Z-9 w odległości około 12 m od pochylni odstawczej w pokładzie 409/1, rejestrował stężenie o wartościach do 1 ppm (0,0001%). Dyspozytor ruchu zakładu górniczego rozpoczął o godzinie 5¹⁴ prowadzenie akcji ratowniczej przeciwpożarowej i wyznaczył strefę zagrożenia obejmującą wyrobiska odprowadzające powietrze z miejsca pożaru, spowodował wycofanie dziewięciu pracowników z tej strefy bez użycia aparatów ewakuacyjnych oraz zmobilizował do akcji siedem zastępów ratowniczych. Maksymalne stężenie tlenu węgla podczas prowadzonej akcji, zarejestrowane przez czujnik numer 518, wyniosło 18 ppm (0,0018%). Działania dyspozytora zostaną ocenione w trakcie badania okoliczności i przyczyn zaistniałego pożaru, w szczególności co do zgodności z planem ratownictwa i wymogami obowiązujących przepisów.

Podczas penetracji chodnika Z-9 zastęp ratowniczy zlokalizował miejsce pożaru, które znajdowało się przy napędzie przenośnika taśmowego typu VT-1000/3 o numerze kopalnianym 9. Temperatura zmierzona kamerą termowizyjną wynosiła w tym miejscu 380° C. Ratownicy przystąpili do aktywnego gaszenia pożaru za pomocą wody z instalacji przeciwpożarowej. O godzinie 5³² prowadzenie akcji przejął zastępca kierownika ruchu zakładu górniczego.

O godzinie 12³⁶ kierownik akcji ratowniczej zakończył akcję ratowniczą przeciwpożarową.

W związku z pożarem żaden z pracowników nie zgłosił wypadku.

Przyczyną powstania pożaru egzogenicznego było tarcie obracającego się bębna napędowego przenośnika taśmowego typu VT-1000/3 numer kopalniany 9 o unieruchomioną taśmę tego przenośnika.

Do zaistnienia pożaru egzogenicznego przyczyniło się :

1. nieprostoliniowe prowadzenie trasy przenośnika taśmowego, w rejonie kilometrażu 1275 m, co spowodowało zsuniecie się taśmy z górnej konstrukcji, zmniejszenie jej naprężenia oraz zatrzymanie ruchu taśmy;
2. pozostawienie na czas postoju przenośnika taśmowego rozłącznika w rozruszniku stycznikowym zasilającym napęd w pozycji „praca” i przełącznika na sterowniku typu DIAMENT 2200K w pozycji „sterowanie lokalne”;
3. niekontrolowane uruchomienie ww. przenośnika taśmowego po załączeniu napięcia, na skutek awarii modułu w sterowniku DIAMENT 2200K.

W związku z zaistniałym pożarem, Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Rybniku wstrzymał ruch zakładu górniczego w części dotyczącej eksploatacji przenośnika taśmowego VT-1000/3 o numerze kopalnianym 9, zabudowanego w chodniku Z-9 w pokładzie 409/1.

Wznowienie eksploatacji tego przenośnika uwarunkowano:

- usunięciem skutków pożaru i doprowadzeniem stanu technicznego przenośnika do zgodności z wymaganiami „Dokumentacji techniczno-ruchowej”, tj. wymiany uszkodzonego (nadpalonego) fragmentu taśmy przenośnikowej w oparciu o technologię zatwierdzoną przez Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego,
- wymianą uszkodzonego sterownika typu „Diamant 2200K” nr. fabr. 12/2015,
- wyczyszczeniem z nagromadzonego urobku zestawów krążników dolnych,
- uzyskaniem zezwolenia Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego na eksploatację wyżej wymienionego przenośnika w trybie jak dla nowo oddawanych do ruchu maszyn i urządzeń.

Ponadto nakazano Polskiej Grupie Górniczej S.A. w Katowicach sprawdzenie przez wyspecjalizowaną jednostkę prawidłowości działania sterownika typu DIAMENT-2200K o numerze fabrycznym 12/2015, w zakresie:

- oceny stanu technicznego ww. sterownika;
- możliwości samoczynnego załączenia przenośnika taśmowego przez ten sterownik w przypadku podania napięcia z rozdzielni kopalnianej.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG w Rybniku.